

Et skridt foran kræft

Kræftens Bekæmpelses Forskningspolitik

Indhold

3 Forord

4 **Ambitioner**

7 Forskningsspor og sammenhæng

8 Kvalitet

10 Forskningsbredde

11 Involvering

12 Samarbejde

15 Åbenhed

16 Forskningspolitisk engagement

19 **Rammer**

20 Organisering

21 Virkemidler og bedømmelse

22 Opfølgning

Takket være befolkningens tillid og støtte samt det frivillige arbejde kan Kræftens Bekæmpelse hvert år støtte kræftforskning med cirka 400 mio. kr.

Kræftens Bekæmpelses samlede forskningsbidrag skal til stadighed øge den videnskabelige forståelse af kræft og dermed forbedre mulighederne for at forebygge og behandle kræftsygdomme og følgerne heraf. Kræftens Bekæmpelse arbejder for, at færre skal have kræft, flere skal overleve kræft og flere skal have et bedre liv med og efter kræft. For alle kræftpatienter, pårørende og efterlevende er det målet, at kræft skal fylde mindst muligt i den enkeltes liv.

Kræftens Bekæmpelse støtter forskning i alle faser af kræftforløbet fra forebyggelse og diagnostik til forskning indenfor alle behandlingsområder samt sundhedstjenesteforskning, der har til formål at forbedre sundhedsvæsenet til gavn for befolkningen.

Med det samlede forskningsbidrag stræber Kræftens Bekæmpelse efter, at i morgen skal være bedre end i dag for mennesker berørt af kræft.

Ambitioner

Forskningspolitikken lægger linjen for Kræftens Bekæmpelses samlede forskningsbidrag.

Kræftens Bekæmpelse ser et stort potentiale i at bygge videre på de positive resultater, forskningen indenfor personlig medicin og behandling har opnået de seneste år. Foreningen vil fortsat støtte forskning, der videreudvikler sundhedsvæsenet i en retning, hvor den enkelte borgers og kræftpatients behov bliver imødekommet.

Kræftens Bekæmpelses samlede forskning har tre spor: fri forskning, strategisk forskning og Kræftens Bekæmpelses Center for Kræftforskning. Det er forventningen, at den samlede forskning, som Kræftens Bekæmpelse støtter, har både videnskabelig og klinisk gennemslagskraft. Foreningen ønsker, at forskningsresultaterne kommer til at gøre en forskel for eksempel ved, at de bliver implementeret i klinikken, indgår i planlægningen af tilbud og forløb i sundhedsvæsenet eller til at ændre befolkningens adfærd, så kræft forebygges.

Kræftens Bekæmpelses forskningsbidrag skal dække bredt. Der kan gives forskningsstøtte til forskning i hele kræftforløbet, til forebyggelsesforskning og til forskning, der har til formål at forbedre sundhedsvæsenet.

Kræftens Bekæmpelse lægger vægt på involvering og inddragelse af kræftpatienter i forskningen. Kræftpatienternes perspektiv er værdifuldt og skal altid overvejes.

Samarbejde mellem forskere er helt afgørende. Det gælder for eksempel samarbejdet i og uden for DCCC (Danish Comprehensive Cancer Center), DMCG.dk (Danske Multidisciplinære Cancer Grupper) og internationalt forskningssamarbejde. Kræftens Bekæmpelse bakker op om forskningssamarbejder, og foreningens forskningsstøtte kan gives til denne type samarbejde, herunder internationalt samarbejde.

Åbenhed og transparens i foreningens samlede forskningsbidrag er en selvfølge. Og formidling af Kræftens Bekæmpelses forskning til fagfæller og bredt til andre interessenter og befolkningen vil blive prioriteret.

Kræftens Bekæmpelse vil arbejde for, at rammerne for dansk kræftforskning understøtter forskning bedst muligt.

Kræftens Bekæmpelse vil bede forskerne forholde sig til og, hvor det er relevant, bidrage til omsætning af de støttede forskningsresultater til klinisk praksis og ændret adfærd i befolkningen.

EN VIDENSBASERET FORENING

Kræftens Bekæmpelses Center for Kræftforskning har en afgørende foreningsmæssig betydning. Centeret bidrager til den faglige sammenhængskraft, der kendetegner Kræftens Bekæmpelse. Der trækkes dagligt på forskernes viden i foreningens faglige arbejde, i kommunikation og i fundra-

ising, ligesom den evidens, som forskerne bidrager med eller oversætter fra den internationale forskningsfront, danner en solid platform for nogle af de kræftpolitiske resultater, som Kræftens Bekæmpelse lykkes med.

Fremskridt indenfor kræftforskning

T-celleterapi kan give uhelbredeligt syge kræftpatienter en ny chance

T-celleterapi er en særlig form for immunterapi, hvor patienten behandles med sine egne immunceller. I 2022 offentliggjorde hollandske og danske forskere et resultat, der viser, at T-celleterapi kan give uhelbredeligt syge modermærkekræftpatienter en ny chance, hvis standardbehandlingen ikke virker. Hver femte af patienterne i forsøget blev kræftfri.

Forskningen er støttet af Kræftens Bekæmpelse og Knæk Cancer og udført blandt andet ved Nationalt Center for Cancer Immunoterapi, der er etableret med støtte fra Knæk Cancer.

KILDE: Rohaan MW et al.: "Tumor-infiltrating lymphocyte therapy or Ipilimumab in advanced melanoma". N ENGL J Med 2022; 387:2113-2125

Foto: Hans Bach.

FINANSIERING AF FORSKNINGSAKTIVITET I KRÆFTENS BEKÆMPELSES CENTER FOR KRÆFTFORSKNING

Kræftens Bekæmpelses Center for Kræftforskning støttes med basismidler, og centerets forskere har mulighed for at søge og få ekstern forskningsstøtte og forskningsstøtte i Kræftens Bekæmpelses videnskabelige udvalg.

Forskningsspor og sammenhæng

Kræftens Bekæmpelses forskningsstøttestrategi har tre spor: fri forskning, strategisk forskning og Kræftens Bekæmpelses Center for Kræftforskning. Tilsammen indfrier de tre spor forskningspolitikens ambitioner.

Samspil mellem sporerne giver forskningspolitisk råderum og optimale muligheder for at opnå de bedst mulige resultater til gavn ikke kun for befolkningen i Danmark men for mennesker globalt set.

1

Fri forskning er et grundprincip, som er defineret som konkurrenceudsat forskning, hvor forskningsbevillinger tildeles de ansøgere, der efter åbent opslag har opnået den bedste videnskabelige bedømmelse. Erfaringen og forventningen er, at forskningsstøtte, der uddeles i fri konkurrence, resulterer i landvindinger i forhold til forståelsen af kræft og kræftbehandling.

2

Strategisk forskning prioriteres for at opnå ny viden på områder af strategisk vigtighed. Den strategiske forskning bidrager samtidig til en bredere støtteprofil. Det er Kræftens Bekæmpelses hovedbestyrelse, der beslutter, hvilke temaer der skal støttes. De strategiske forskningsmidler uddeles efter videnskabelig bedømmelse.

3

Kræftens Bekæmpelses Center for Kræftforskning leverer forskning af højeste internationale standard. Centeret har to forskningsretninger, som i vid udstrækning bliver integreret; den biologiske og den epidemiologiske kræftforskning. Centerets forskere genererer afgørende ny viden, som bidrager til at udvikle kræftbehandlingen. På det epidemiologiske område har Danmark og dermed Kræftens Bekæmpelse en særlig styrkeposition internationalt, som skal udnyttes og udbygges i de kommende år. Centeret har været og skal fortsat være en central faktor i at gøre dansk forskning førende indenfor flere forskningsområder, både gennem egne resultater men også gennem uddannelse af unge forskere, der efterfølgende etablerer egne forskergrupper.

Knæk Cancer har i perioden 2012-2022 bidraget med mere end 1,4 mia. kr. til blandt andet kræftforskning.

Kvalitet

Kræftens Bekæmpelse tilstræber den højeste forskningskvalitet baseret på de præmisser, som forskellige forskningstraditioner og forskningsdiscipliner har for fremragende forskning. Forskning støttet af Kræftens Bekæmpelse skal være relevant, nytænkende, innovativ og have gennemslagskraft. Publikationer af forskningsresultater i de allerbedste internationalt anerkendte tidsskrifter er en indikator på forskningskvalitet. Det er en forventning, at forskere, som støttes af Kræftens Bekæmpelse, stræber efter at publicere forskningsresultater i de højest rangerende tidsskrifter indenfor deres respektive forskningsfelt.

For Kræftens Bekæmpelse kendetegnes god forskning også af uafhængighed, hvorfor forskning støttet af Kræftens Bekæmpelse skal leve op til gældende retningslinjer og etiske forskningskodeks.

KVALITET ER EN FORUDSÆTNING FOR GOD FORSKNING

Forskningen skal tilstræbe en så høj kvalitet i både materiale og metodevalg, at de opnåede resultater er troværdige og retvisende. God kræftforskning er den forskning, som frembringer ny viden, der er eller viser sig at blive vigtig for udviklingen på kræftområdet.

Fremskridt indenfor kræftforskning

Bedre behandling af senfølger efter tarmkræft

Flere overlever tarmkræft, men mange får senfølger. Danske forskere har udviklet et redskab til at finde patienter, der har brug for hjælp til senfølger efter endetarmskræft – den såkaldte LARS-score. LARS-scoren er oversat til 35 sprog og bruges i dag i hele verden. I 2017 blev Nationalt Forskningscenter for Senfølger til Kræft i Bækkenorganerne etableret. Centeret nåede i 2022 en milepæl, da centret kunne offentliggøre de første kliniske retningslinjer for, hvordan man bedst behandler patienter med senfølger efter tyk- og endetarmskræft.

LARS-scoren bygger på en bevilling til professor Søren Laurberg i 2007. Nationalt Forskningscenter for Senfølger til Kræft i Bækkenorganerne blev etableret med støtte fra Knæk Cancer, og arbejdet med de kliniske retningslinjer er også støttet af Kræftens Bekæmpelse.

KILDE: Emmertsen KJa, Laurberg Sa. "Low anterior resection syndrome score: development and validation of a symptom-based scoring system for bowel dysfunction after low anterior resection for rectal cancer". Ann Surg 2012; 255(5):922-8.

Foto: Hans Bach.

Forskningsbredde

For Kræftens Bekæmpelse er bredde i forskningen vigtig, fordi Kræftens Bekæmpelses forskning og forskningsstøtteprofil skal afspejle kompleksiteten i kræftforløbet. Det brede støttefokus skal også afspejles i sammensætningen af forskningsrelaterede udvalg til videnskabelig bedømmelse af forskningsansøgninger.

Forskningsopslag skal formuleres bredt for at appellere til forskere med forskellig baggrund, erfaring og uddannelsesprofil, idet der er behov for ny viden på mange forskellige områder.

Kræftens Bekæmpelse stræber efter diversitet og mangfoldighed på forskningsområdet. Kræftens Bekæmpelse stimulerer og støtter kræftforskningsmiljøer i hele landet, ligesom der er risikovillighed i forhold til at fremme og støtte unge forskere, nye forskningsmiljøer og forskning på underbelyste felter.

Ulighed i sundhed er uretfærdig. Kræftens Bekæmpelse støtter forskning i ulighed og kræft og ønsker, at resultaterne udbredes, så også andre patientgrupper får gavn heraf. Kræftens Bekæmpelse vil brede forskningen ud geografisk samt støtte spirende og lovende forskningsmiljøer.

Gennem forskning vil Kræftens Bekæmpelse bidrage til at øge overlevelsen efter kræft – ikke mindst for de kræftformer, hvor prognosen for overlevelse er dårligst.

FORSKNINGSOMRÅDER

Eksempler på forskningsområder der er væsentlige at støtte; tidlig diagnostik, ulighed i kræft, anvendelse af ny teknologi, nye værktøjer til sikring af den rette behandling til den enkelte patient, kunstig intelligens og andre digitale løsninger, kræftbehandling af ældre, mental sundhed hos kræftpatienter i årene efter en kræftdiagnose, forskning i multisygdom, sammenhæng mellem miljø og kræft risiko, forskning i eksistentielle og åndelige problemstillinger, forskning i ny og mere skånsom behandling, forskning i alternativ behandling mv.

Involvering

Ambitionen er, at kræftpatienter involveres i og bidrager til Kræftens Bekæmpelses forskning så relevant og systematisk som muligt. I nogle sammenhænge er det oplagt, at patienter og pårørende bidrager til design af forskningsprojekter. I andre tilfælde kan det være mere oplagt, at involveringen sker i forbindelse med implementering af forskningsresultater. Involveringen af kræftpatienter i alle dele af forskningsforløbet bringer forskningen tættere på kræftpatienterne og sikrer derved, at Kræftens Bekæmpelses forskningsbidrag til stadighed er relevant for kræftpatienter og pårørende.

Videnskabelig udvikling af PRO – patientrapporterede oplysninger – og brug af patienternes erfaringer i sundhedsvæsenet skal styrkes.

FORSKNINGSDISCIPLINER

Eksempler på forskningsdiscipliner der er væsentlige at støtte; sundhedstjenesteforskning, psykosocial forskning, epidemiologisk og biologisk forskning, herunder grundforskning, klinisk forskning, translationel forskning, adfærdsforskning mv. Kræftens Bekæmpelse vil endvidere have fokus på implementeringsforskning. Der er brug for ny viden om, hvordan forskningsresultater omsættes til ændret adfærd i befolkningen, hos sundhedspersonale og blandt administratorer i sundhedsvæsenet.

Samarbejde

Forsknings samarbejde skal medvirke til en evidensbaseret udvikling af kræftområdet samt bidrage til, at forskningsresultater, der kan forbedre klinisk praksis, implementeres så hurtigt som muligt. Samarbejder skal være med til at sikre, at langt flere patienter deltager i kliniske forsøg. Kræftens Bekæmpelse vil medvirke til, at dansk kræftforskning samles om styrkepositioner og fælles indsatser, der kan drive dansk kræftforskning fremad.

Kræftens Bekæmpelse støtter samarbejdsinitiativer med international deltagelse. Samarbejde nationalt og internationalt er afgørende for at opnå den ønskede forskningskvalitet. Forskere i Kræftens Bekæmpelses Center for Kræftforskning indgår og skal fortsat indgå i en lang række internationale forskningsprojekter og faglige netværk, hvor forskningen netop optimeres ved samspil mellem national og international indsats.

Internationale forskningssamarbejder i alle foreningens forskningsspor skal i de kommende år understøttes og udbygges dels for at sikre forskning af højeste kvalitet, dels for fortsat at kunne tiltrække forskningsmidler fra EU og fonde.

Kræftforskningen skal række ud til og samarbejde med andre fagområder, hvor der er behov for en særlig forskningsindsats som for eksempel psykiatriområdet. Kræftpatienter med psykisk sygdom klarer sig markant dårligere end andre kræftpatienter.

Fremskridt indenfor kræftforskning

Optimal strålebehandling efter brystkræft

Strålebehandling mod kræft er en balancegang mellem at give stråler nok til at slå kræftceller ihjel og samtidig undgå bivirkninger. I Danmark har brystkræftlægerne udviklet strålebehandlingen gennem mange års forskning, som tusindvis af kvinder har deltaget i, og som Kræftens Bekæmpelse har støttet. Forskningen har ført til den standardbehandling, som i dag gives til kvinder, der tilbydes strålebehandling efter operation for brystkræft.

Forskningen bygger på en række bevillinger til overlæge og professor Birgitte Vrou Offersen og er sket i regi af Dansk Brystkræft Gruppe.

KILDE: B.V. Offersen et al: Hypofractionated Versus Standard Fractionated Radiotherapy in Patients with Early Breast Cancer or Ductal Carcinoma in situ in a Randomized Phase III Trial: The DBCG HYPO Trial. Journal of Clinical Oncology,

DCCC

DCCC – Danish Comprehensive Cancer Center – har en væsentlig rolle, når det handler om samarbejdet i dansk kræftforskning. Kræftens Bekæmpelse vil arbejde for, at DCCC's rolle tydeliggøres og styrkes blandt andet med henblik på at skabe stærke forskningsfællesskaber og dermed endnu højere kvalitet i dansk kræftbehandling. Kræftens Bekæmpelse ser et stort potentiale i DCCC i forhold til at skabe forpligtende landsdækkende samarbejde om forskning og udvikling, der kommer alle kræftpatienter til gavn. Dette gælder ikke mindst målsætningen om, at mange flere kræftpatienter skal tilbydes deltagelse i kliniske forskningsstudier.

DMCG.DK

DMCG.dk – Danske Multidisciplinære Cancer Grupper – udgør en styrkende faktor for dansk kræftforskning og -behandling. Kræftens Bekæmpelse vil fortsætte den tætte relation til og det frugtbare samarbejde med DMCG'erne.

Fremskridt indenfor kræftforskning

Pust af syre er livsvigtigt for sunde celler

Forskere fra Kræftens Bekæmpelses Center for Kræftforskning har vist, at der findes en hidtil fuldstændig skjult del af celledelingen. Forskningen handler om lysosomerne, der er små organer fyldt med syre og enzymer i cellernes indre. Resultaterne viser, at når celler deler sig, frigiver lysosomerne et pust af syre, der hjælper med at skille den nye og den gamle kopi af DNA'et fra hinanden. Den viden kan have betydning for forskning i en række sygdomme lige fra kræft, der kan skyldes fejl i DNA'ets deling, til neurologiske sygdomme, som skyldes fejl i cellernes lysosomer.

Forskningen er udført af forskere ved Kræftens Bekæmpelses Center for Kræftforskning med professor Marja Jäätelä i spidsen.

KILDE: Härmälistö S. et al.: Spatially and temporally defined lysosomal leakage facilitates mitotic chromosome segregation. Nature Communications 11, 1–15, 2020

Åbenhed

For at skabe størst mulig åbenhed, transparens og mulighed for at anvende ny viden skal alle resultater af forskning støttet af Kræftens Bekæmpelse publiceres og gøres tilgængelige for myndigheder, beslutningstagere og fagfæller og kommunikeres til den brede offentlighed. Kræftens Bekæmpelse offentliggør en forskningsårsrapport med deskriptive nøgletal og videnskabsjournalistisk formidling af forskningsindsatser og forskningsresultater fra Kræftens Bekæmpelses Center for Kræftforskning. Nøgletallene afspejler udvalgte præstationsindikatorer blandt andet antal publicerede videnskabelige artikler og citeringsindeks.

Forskningspolitisk engagement

Det er helt afgørende, at forskerne har optimale rammebetingelser. Kræftens Bekæmpelse vil aktivt arbejde for, at kræftforskning prioriteres politisk samt bidrage til løsning af centrale problemstillinger på forskningsområdet. Kræftens Bekæmpelse vil tydeliggøre sit forskningspolitiske og -strategiske engagement såvel i Danmark som i EU på udvalgte områder af væsentlig betydning for kræftforskningen.

Kræftens Bekæmpelse ser med bekymring på den tiltagende bureaukratisering af forskningsområdet fra myndighedernes side og efterlyser rettidig omhu på området, så der sikres hurtig udvikling af ny forskning til gavn for patienterne.

Der er brug for, at regelsæt om GDPR koordineres indbyrdes hos myndighederne, at der bliver udarbejdet klare retningslinjer for fortolkningen af lovgivningen på forskningsområdet, at myndighederne udarbejder vejledninger og yder konkret rådgivning til forskerne, samt at godkendelsesprocesser for forskningsprojekter gøres mere smidige.

MINDRE ADMINISTRATIVT BØVL

Kravene til dokumenter, der skal udfyldes og juridiske problemstillinger, der skal afklares, før et forskningsprojekt kan påbegyndes, er blevet uforholdsmæssigt byrdefulde. Adgangen til data skal smidiggøres. Desuden skal ventetiderne hos de instanser, der skal give tilladelse til, at et forskningsprojekt kan påbegyndes og data udleveres, forkortes betragteligt.

Fremskridt indenfor kræftforskning

Markant mindre livmoderhalskræft blandt HPV-vaccinerede unge kvinder

Forekomsten af livmoderhalskræft er reduceret med op til 86 pct. blandt kvinder, der fik HPV-vaccine, før de fyldte 20 år. Det har danske forskere vist som nogle af de første i verden. Undersøgelser har også vist, at HPV-vaccinen mindsker risikoen for alvorlige forstadier til livmoderhalskræft. Forskere antager, at kombinationen af HPV-vaccination og screeningsprogrammet for livmoderhalskræft kan føre til, at livmoderhalskræft stort set udryddes i Danmark.

Forskningen er udført af forskere ved Kræftens Bekæmpelses Center for Kræftforskning med professor Susanne Krüger Kjær i spidsen.

KILDE: Susanne K Kjaer et al.: Real-World Effectiveness of Human Papillomavirus Vaccination Against Cervical Cancer. Journal of the National Cancer Institute, Volume 113, Issue 10, October 2021, Pages 1329–1335

Rammer

Kræftens Bekæmpelse har organiseret sin samlede forskningsindsats, herunder forskningsstøtten, så forskningspolitikken ambitioner bedst muligt kan indfries.

Kræftens Bekæmpelses forskningsstøttestruktur skaber fleksible støttemuligheder, så ønsket om at støtte den kræftforskning, som Danmark har brug for, kan realiseres.

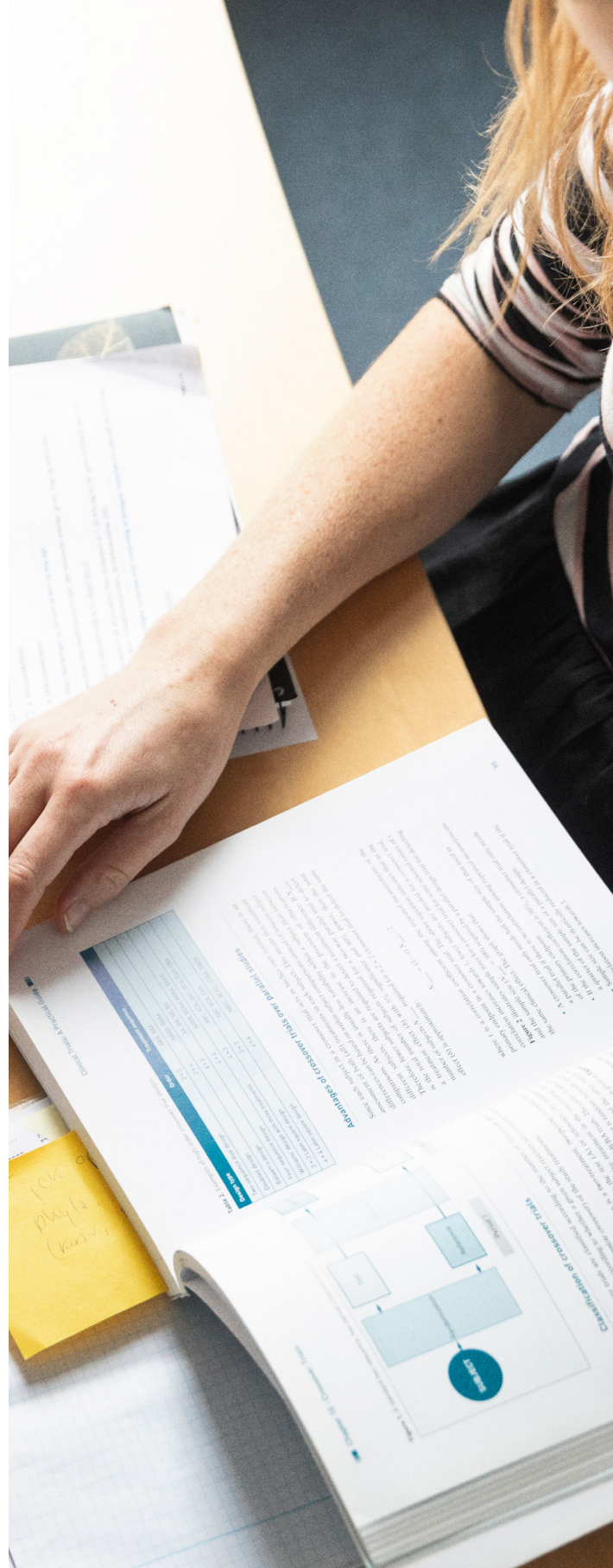
Organisering

Hovedbestyrelsen beslutter i forbindelse med de årlige budgetter, hvilken andel af foreningens samlede indtægter, der skal allokere til forskning. Til at rådgive sig i forskningsstrategiske spørgsmål nedsætter hovedbestyrelsen Kræftens Bekæmpelses Forskningsstrategiske Udvalg. Udvalget drøfter og rådgiver om Kræftens Bekæmpelses samlede forskningsindsats. Rådgivningen fra udvalget bidrager til at danne grundlag for hovedbestyrelsens beslutninger om budget og retning for foreningens forskningsindsats.

Til at forestå uddeling af forskningsmidler til fri og strategisk forskning nedsætter hovedbestyrelsen to videnskabelige udvalg: Kræftens Bekæmpelses Videnskabelige Udvalg – Biologi & Klinik og Kræftens Bekæmpelses Videnskabelige Udvalg – Menneske & Samfund. Den adm. direktør sikrer, at der gennemføres opfølgning på Kræftens Bekæmpelses samlede forskning.

Den adm. direktør nedsætter efter drøftelse med Kræftens Bekæmpelses Forskningsstrategiske Udvalg og forskningschefen et videnskabeligt panel med international deltagelse, som evaluerer forskning og organisering i Kræftens Bekæmpelses Center for Kræftforskning.

Forskningschefen udarbejder en plan for aktiviteter i Kræftens Bekæmpelses Center for Kræftforskning. Planen afspejler de overordnede ambitioner og prioriteringer i forskningspolitikken.

Virkemidler og bedømmelse

Forskningsprofessorater, etablering af nationale forskningscentre, støtte til forskningsgrupper, ph.d.-forløb mv. er virkemidler, som kan bringes i anvendelse på udvalgte felter for at fremme realisering af Kræftens Bekæmpelses målsætninger. Videreførelse af forskningsbevillinger, herunder etablerede professorater, forskningscentre og -projekter, vil som udgangspunkt ikke blive prioriteret. Forskningsstøtte fra Kræftens Bekæmpelse tildeles efter videnskabelig bedømmelse.

Som udgangspunkt tildeles forskningsstøtte efter brede, åbne opslag, der sikrer konkurrenceudsættelse. Kræftens Bekæmpelses videnskabelige udvalg bedømmer indkomne ansøgninger efter internationalt anerkendte scoringsprincipper. Kræftens Bekæmpelses videnskabelige udvalgs sammensætning skal afspejle det brede forskningsperspektiv, som er en af forskningspolitikens ambitioner.

I enkelte tilfælde kan videnskabelig bedømmelse gennemføres på anden vis efter politisk beslutning i Kræftens Bekæmpelses forretningsudvalg eller hovedbestyrelse. Dette vil ofte have udgangspunkt i foreningsmæssige eller patientrelaterede hensyn, hvor det vurderes, at en ganske bestemt type forskning skal iværksættes med henblik på at frembringe nødvendig, ny viden.

Et skridt
foran kræft

Opfølgning

Kræftens Bekæmpelse vil systematisere opfølgning på forskning støttet af Kræftens Bekæmpelse. Forskningsopfølgning skal tilvejebringe viden om nye opdagelser og videnskabelige fremskridt. Formålet med forskningsop-

følgning er at gøre det muligt at kommunikere opnåede resultater til Kræftens Bekæmpelses hovedbestyrelse, medlemmer og støtter, samt til sundhedsvæsenets ansatte, sundhedsaktører og samfundet bredt set.

Kræftens Bekæmpelse
Strandboulevarden 49
2100 København Ø
Telefon 35 25 75 00

www.cancer.dk

1. Oplag
Januar 2023